

STUDIU DE CAZ

Vizita la muzeu – alternativă pedagogică de instruire a elevilor din ciclul primar

TANASE MARIANA
SCOALA GIMNAZIALA MATEESTI,
COM. MATEESTI, JUD VALCEA

4.1. Conținutul etapelor cercetării

- **Stabilirea temei de cercetare**

Muzeul este loc de plimbare. Muzeul este un lăcaș de meditație. Muzeul este o reflectare a societății. Muzeul este o oglindă a creativității. Muzeul este o uriașă aglomerare de artefacte și cunoaștere. Muzeul este un laborator de cercetare. Muzeul este un univers în sine. Muzeul este un loc familiar, dar atât de complex încât știm puține despre el.

Pentru ca muzeul etnografic este locul de păstrare al culturii și civilizației unui popor sau etnii, m-am gândit să fac un studiu de caz din care să reiasă nivelul de interes al copiilor pentru cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor.

Consider că relațiile dintre școli și muzee ar trebui văzute prin prisma obiectivelor lor respective, care totuși ridică deseori obstacole în calea dezvoltării colaborărilor între aceste instituții. Școlile se adresează unei populații-țintă, grupate pe cicluri. Ele transmit și impun un mesaj construit pe baza programei oficiale și sunt preocupate de coerența aspectului didactic al transiterii de conținuturi. Pe de altă parte, muzeul este locul învățării opționale, accesibil doar celor care doresc cu adevărat să-l viziteze, care se adresează unui public variat. Coerența prezentată de muzeu este mult mai punctuală, legată de subiectul tratat și, deseori, direcția vizitei este cea care dă coerența educațională.

Reflecțiile mele din acest capitol se bazează pe punctul de vedere al elevilor și își propun să definească așteptările elevilor săi, atunci când pregătesc și efectuează o vizită.

Trebuie eliminată marcarea unei distincții nete între activitățile muzeale și lucrul în clasă; dimpotrivă, ar trebui să căutăm și să dezvoltăm o sinergie între actorii implicați. Lucrul în clasă poate fi legat de teme care să atragă mai multe discipline decât cele conexe vizitei la muzeu, de

exemplu, lucrul legat de știință și tehnică poate include și aspecte istorice, dezvoltarea abilităților lingvistice (orale și scrise), activități legate de măsurători, clasificări etc.

Prin urmare, nu putem concepe o activitate muzeală independent de lucrul în clasă; un profesor nu poate să-și *predea* pur și simplu elevii educatorului muzeal pentru o perioadă determinată de timp și apoi să consolideze vizita la muzeu lucrând ceva cu totul diferit, fără să țină cont de ceea ce au descoperit copiii. În mod similar, muzeul nu ar trebui să ofere activități educative fără a lua în calcul factori ca vârsta elevilor, cunoștințele lor de bază și modul în care aceștia primesc și exprimă conceptele științifice.

Vizitele la muzee se pot folosi într-o varietate de moduri, ca resursă educațională pentru învățământul cu caracter științific și tehnic: resursă documentară; pentru ateliere centrate pe producție sau manevrare; pentru descoperirea obiectelor originale; ca locuri de reinvestire sau evaluare a cunoștințelor dobândite; ca locuri de cercetare științifică sau de deschidere culturală către alte civilizații.

- **Documentare prealabilă**

Documentarea prealabilă a cercetării a avut vedere atât literatura de specialitate cât și documentarea pe teren. În documentarea noastră ,am apelat la trei surse de informare: elevii, realitatea socială și documentele sociale. Elevii au fost întrebați pe această temă prin intermediul unui chestionar, realitatea socială a fost observată, iar concluziile au fost discutate în cadrul echipei de cercetare; am consultat rezultatele altor cercetări pe aceeași temă.

- **Scopul activității de cercetare**

Scopul studiului a fost cercetarea percepției elevilor, prin intermediul unui chestionar, care să arăte gradul de informare al elevilor asupra importanței vizitei la muzeu în cadrul orelor de istorie, formarea și cultivarea interesului pentru obiceiurile și tradițiile poporului român, precum și gradul de satisfacție resimțit. Ancheta prin chestionar este una dintre cele mai cunoscute și utile metode de cercetare a realității sociale, ea oferind multiple avantaje : surprinderea în parametrii static a opiniei subiecților față de tema de cercetare, eliminând în mare măsură subiectivismul și neajunsurile metodei observației sau cele ale interviului care se poate aplica numai pe șantioane de tip panel-experti în domeniul respective.

- **Obiectivele**

- Aprecierea colaborării între instituțiile școlare și cele muzeale în diverse aspecte ale procesului instructiv-educativ.
- Aprecierea rezultatelor școlare după introducerea de activități la care se pot utiliza vizitele la muzee.
- Evaluarea impactului avut de vizita la muzeu asupra trezirii interesului despre obiceiurile și tradițiile poporului român de-a lungul timpului.

- **Cadru teoretic al cercetării**

Prezenta cercetare este o lucrare științifică care îmbină fundamentalul teoretic cu cercetarea de teren, de tipul ancheta prin chestionar.

- **Unitatea de analiză și cercetare**

Rezultatele cercetării se bazează pe răspunsurile sincere ale subiecților chestionați.

- **Ipoteza:**

Dacă subiecții au nivel de informativ și educație ridicat atunci probabil consumă mai multe bunuri culturale în general și, ca urmare, vizitează mai des muzee.

- **Tipul de cercetare**

Pentru a ne îndeplini obiectivele propuse, am apelat la o cercetare empirică de teren a universului cercetat prin intermediul anchetei prin chestionar. Studiul pe care ni-l propunem se va realiza prin interacțiunea directă cu subiecții.

- **Specificul unităților studiate**

Studiul nostru urmărește surprinderea unui aspect de mare relevanță pentru starea actuală a tineretului nostru, de aceea datele acestei cercetări sunt validate numai de reprezentativitatea eșantionului folosit. Acest proiect de cercetare se realizează la nivelul subiecților din Școala Gimnazială Mateești, în cadrul unei ore de istorie, așa ca o cercetare exhaustivă reprezintă o problema insurmontabilă pentru echipa noastră de cercetare.

- **Elaborarea chestionarului**

Chestionarul pe care îl propunem ca instrument de cercetare va urmări surprinderea acelor aspecte care se regăsesc atât în obiectivele fixate pentru acest studiu, cât și în ipoteza lucrării.

- **Prelucrarea și analiza datelor**

În continuare vom prezenta rezultatele obținute în urma prelucrării statistice a răspunsurilor subiecților la întrebările chestionarului.

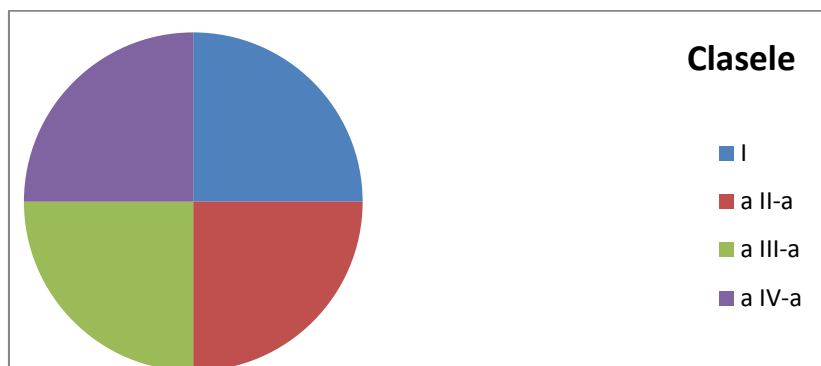
Chestionarul a fost aplicat unui număr de 100 de elevi din clasele I- IV (câte 25 de elevi din fiecare clasă). Menționăm că elevii claselor I – III au avut opționale la istorie în decursul anilor școlari ei neavând disciplina istorie în cadrul trunchiului comun.

Întrebările au vizat diferite domenii care au dus ulterior la atingerea obiectivelor urmărite.

Întrebarea 1 : În ce clasă ești ?

Clasa	Nr. elevi	Procent
I	25	25
a II-a	25	25
a III-a	25	25
a IV-a	25	25

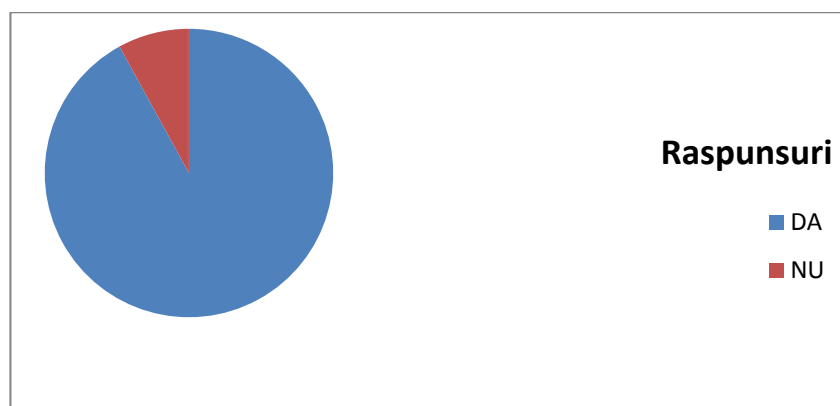
Am optat pentru un număr egal de elevi din fiecare clasă pentru o mai bună oglindire a răspunsurilor la vârste diferite.

Procentajul elevilor în funcție de clasa de apartenență

Întrebarea 2: Ți place să mergi la școală ?

Răspunsuri	Nr. elevi	Procent
DA	92	92
NU	8	8

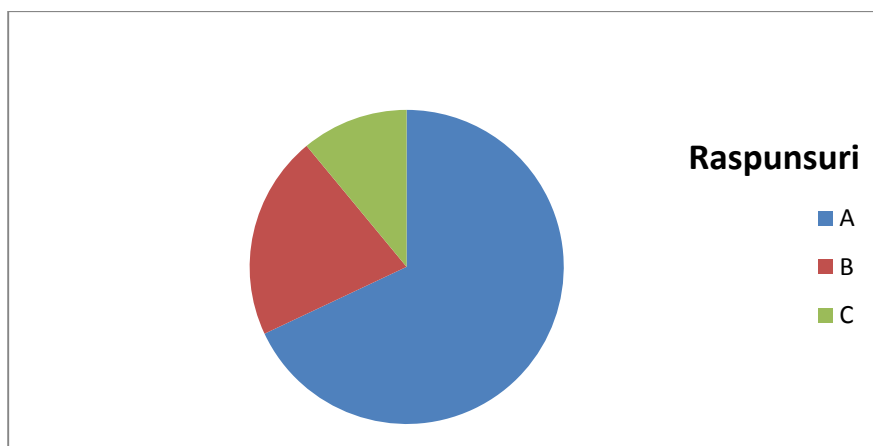

Procentajul elevilor în funcție de plăcerea frecventării școlii

Rezultatele înregistrate arată ca majoritatea elevilor vin la școală cu plăcere, cu excepția unui număr de aproape 12 ori mai mic care nu subscriu părerii generale.

Întrebarea 3: De ce ?

	Tipuri de răspuns	Nr elevi	Procent
A	Școala-ca mediu de studio	68	68
B	Școala –ca placere	21	21
C	Școala – ca mod de reușită în viața	11	11

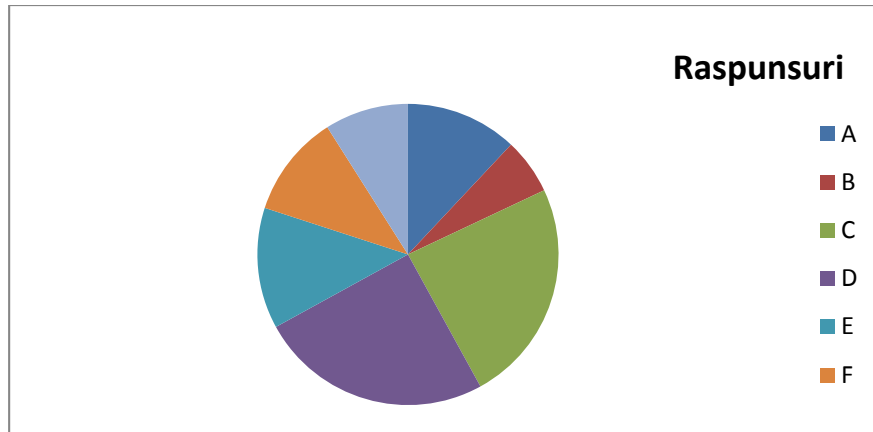

Procentajul elevilor în funcție de motivația frecventării școlii

În cele mai multe cazuri (68%) copiii văd școala ca pe un mediu de studiu. De asemenea acesta este privită și drept o plăcere dar și o necesitate pentru a reuși în viață.

Întrebarea 4 : Ce obiect preferi ?

	Tipuri de răspuns	Nr. elevi	Procent
A	Limba română	12	12
B	Matematica	6	6
C	Geografie	24	24
D	Istorie	25	25
E	Desen	13	13
F	Ed.fizică	11	11
G	Limbi moderne	9	9

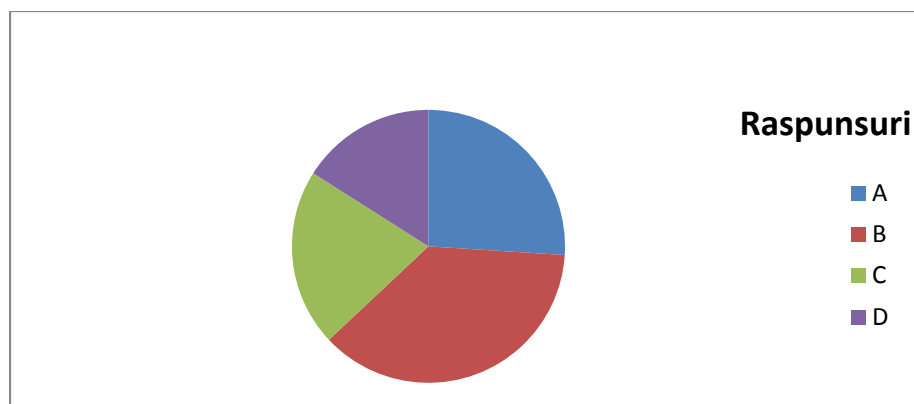
Procentajul elevilor în funcție de obiectul preferat

Se observă că elevii preferă orele de istorie și geografie într-o proporție de cca 25 % , urmate fiind cele de desen, română și educație fizică.

Întrebarea 5 : În săptămâna *Școala Altfel* ți-ar plăcea să faci :

- A. Excursii**
- B. Vizite la muzee**
- C. Vizite în ateliere de lucru**
- D. Alte activități**

	Activități	Nr.elevi	Procent
A	Excursii	26	26
B	Vizite la muzee	37	37
C	Vizite în ateliere de lucru	21	21
D	Alte activități	16	16

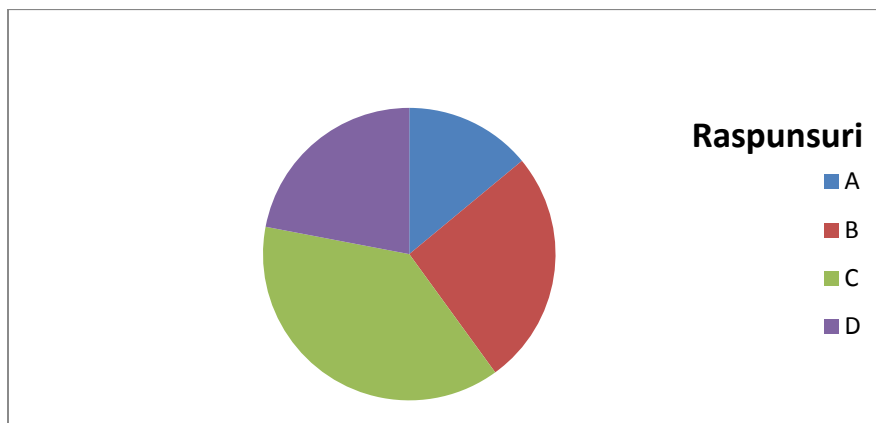
Procentajul elevilor în funcție de activitățile preferate în săptămâna “Școala Altfel”

Peste o treime dintre cei chestionați își doresc ca în cadrul programului “Școala altfel “ să facă vizite la muzee urmați fiind de cei care își doresc excursii. De asemenea se observă ca un procent de 21 % dintre ei își doresc să facă vizite în diferite ateliere de lucru.

Întrebarea 6: Reții mai ușor informațiile din cadrul orei de istorie cu ajutorul :

- A. Planșelor**
- B. Videoproiectorului**
- C. Vizitelor la muzee**
- D. Materialelor auxiliare**

	Mijloace didactice	Nr. elevi	Procent
A	Planșelor	14	14
B	Videoproiectorului	26	26
C	Vizite la muzee	38	38
D	Alte materiale	22	22

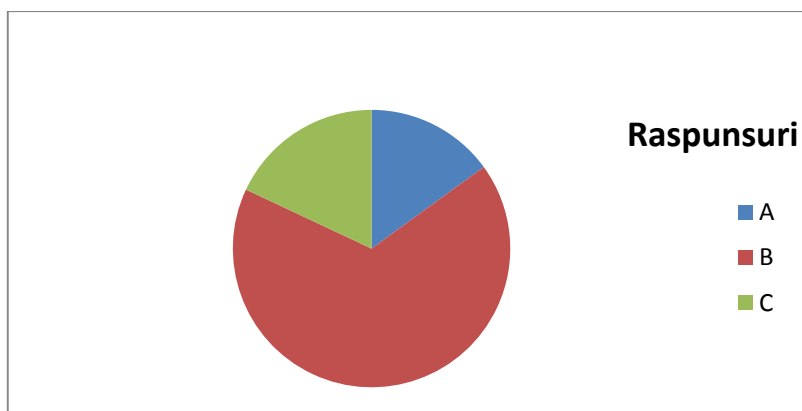
Procentajul elevilor în funcție de modalitățile de reținere a informațiilor în cadrul orelor de istorie.

Se observă că mai mult de o treime dintre cei chestionați ar reține mai ușor informațiile prezentate în cadrul orelor de istorie dacă s-ar alocă ore în care să se organizeze vizite la muzee. De asemenea se observă necesitate existenței la aceste ore a retroproiectorului.

Întrebarea 7 : Vizita la muzeu reprezintă pentru tine:

- A. Un mod de recreere**
- B. O modalitate de acumulare de noi cunoștințe într-un mod atrăgător și plăcut**
- C. Informații suplimentare**

	Tipuri de răspunsuri	Nr. elevi	Procent
A	Un mod de recreere	15	15
B	O modalitate de acumulare de noi cunoștințe	67	67
C	Informații suplimentare	18	18

Procentajul elevilor în funcție de tipurile de răspunsuri

Peste 67 % din cei chestionați consideră vizitele la muzeu o modalitate de acumulare de noi cunoștințe într-un mod atrăgător.

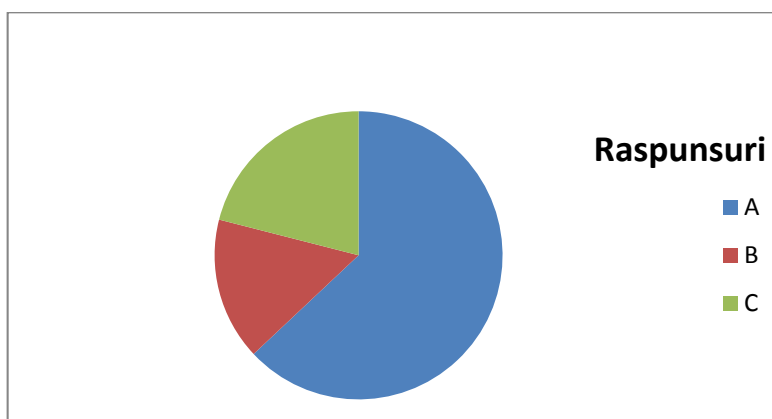
Întrebarea 9: Cunoștințele voastre în urma vizitelor efectuate la muzeu :

A. Au dus la aprofundarea și sistematizarea cunoștințelor

B. Au rămas la același nivel

C. Au stârnit noi curiozități

	Tipuri de răspunsuri	Nr elevi	Procent
A	Au dus la aprofundarea cunoștințelor	63	63
B	Au rămas la același nivel	16	16
C	Au stârnit noi curiozități	21	21

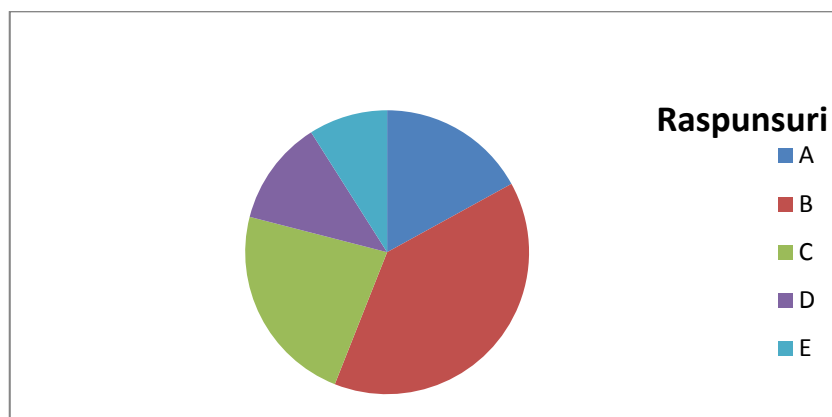
Procentajul elevilor în funcție de tipurile de răspunsuri

Se observă că pentru mai mult de jumătate dintre cei care au participat la acest studiu cunoștințele s-au aprofundat și s-au sistematizat în urma vizitelor efectuate la muzee.

Întrebarea 10: Consideri că te-ar ajuta astfel de vizite la următoarele materii :

- A. Lb. română**
- B. Istorie**
- C. Geografie**
- D. Științe**
- E. Alte discipline**

	Discipline	Nr elevi	Procentaj
A	Lb. română	17	17
B	Istorie	39	39
C	Geografie	23	23
D	Științe	12	12
E	Alte discipline	9	9

Procentajul elevilor în funcție de aportul pe care îl aduc vizitele la muzee la diferite materii

Se observă că vizitele la muzee le aduc un aport ridicat elevilor atât la disciplinele istorie (39%) și geografie (23%) cât și la alte discipline cum ar fi limba română și științe.

În urma chestionarului aplicat se va realiza un :

Proiect de program educativ– extracurricular

Tema : Educația muzeală o necesitate

Grupul țintă: Elevii din ciclul primar de la Școala Gimnazială Mateești

Expunere de motive: În urma chestionarului aplicat s-a observat că muzeul se bucură de mare prețuire în rândul elevilor, deoarece joacă un rol important în educarea lor și în spiritul respectului față de valorile materiale și spirituale create de-a lungul istoriei. De aceea se impune ca școala să ofere tinerilor posibilitatea de a cunoaște în mod organizat muzeul în tot ceea ce înseamnă el pentru societate. Depozitar principal al valorilor materiale și spirituale, factor de educație care ar trebui să aibă un impact hotărâtor în formarea unei atitudini de respect față de valorile naționale. De aceea acest program educativ își propune să trezească interesul pentru această instituție care este muzeul, de orice tip ar fi el, și să prețuiască la adevărată valoare tot ceea ce oferă el. Programul își propune să familiarizeze tinerii elevi din clasele primare cu muzeul, să-l cunoască în toată complexitatea activității lui, să cunoască fața văzută și nevăzută a muzeului și a activității muzeologilor, de la ghizi și cercetători și restauratori. Tema poate fi abordată cu toți elevii, de la clasele mici până la ultima clasă de liceu și poate fi de ajutor în înțelegerea mai clară a multor fenomene și evenimente istorice sau de altă natură. Programul își propune să-l familiarizeze cu toate tipurile de muzee și cu activitatea specifică din fiecare tip de muzeu.

Obiective specifice pe care și le propune acest program:

- Să facă deosebire între colecție și muzeu;
- Să cunoască diferite tipuri de muzee existente;
- Să recunoască un obiect original, de o replică sau un obiect contrafăcut;
- Să cunoască modul de vizitare a muzeului, a unei săli de muzeu;
- Să respecte munca lucrătorilor din muzee muzeografi, ghizi, supraveghetori de sală, etc.;

- Elevii vor putea folosi în mod corect și conștient termeni precum: naturalizare, conservare, restaurare, patrimoniu, dioramă, depozit, replica mediu ambient, etc.;
- Elevii vor putea participa la activitățile muzeelor cu diferite ocazii(ziua porților deschise, zilele muzeelor, sesiuni de referate și comunicări științifice).

Resurse umane care să pună în aplicare acest program:

- La punerea în aplicare a acestui program sunt chemați să participe toți oamenii școlii, profesori de istorie, profesori diriginți, învățători și educatoare care vor coordona activitatea elevilor pentru realizarea obiectivelor amintite, precum și muzeografi, ghizi și personalul muzeelor;
- Acțiunile ce pot fi organizate în cadrul acestui program sunt la îndemâna tuturor celor care doresc să se implice și să participe la realizarea lui;
- Vizitarea muzeelor în mod organizat sub conducerea profesorilor coordonatori • Încheierea unor protocoale între școli și muzee prin care să se realizeze participarea tinerilor la unele acțiuni educative organizate de muzee;
- Organizarea de excursii tematice care să urmărească și cunoașterea unor obiective muzeale din alte orașe. În acest scop se poate realiza cooperarea dintre cercuri “Prietenii Muzeului” din localități diferite prin care să se diminueze costul excursiilor;
- Fiecare vizită la muzeu să fie prefațată și precedată de dezbateri pe margina acțiunii care să constientizeze importanța acțiunii;
- Sprijinirea elevilor în realizarea unor colecții, prin instruirea lor cu privire la acțiunea de colecționare de monezi, timbre, imagini foto, etc;
- Fiecare coordonator de grup de elevi va putea alege și iniția acțiuni specifice, proprii pentru îndeplinirea obiectivelor propuse;

Resurse financiare:

- Pentru realizarea programului propus sunt minime și ele pot fi suportate de elevi, ținând cont de faptul că pentru grupuri organizate taxele de intrare sunt reduse la jumătate.

Bibliografie:

1. Alexandra Zbucea, Loredana Ivan –*Cum sa ne cunoastem mai bine vizitatorii muzeului*, Ed. Colias , Bucuresti, 2008.
2. www.museoscienza.org/smec/pdf_rum/Chap_06.doc